

Sygn. akt III AUa 447/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak spr.

Sędziowie: SSA Barbara Ciuraszkiewicz

SSA Maria Pietkun

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o składki na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji G. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 grudnia 2017 r. sygn. akt VII U 1116/17

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 02 lutego 2017 r. w ten sposób, iż stwierdza, że odwołująca się G. K. nie jest zobowiązana do zapłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za sierpień 2016 r. oraz odsetek od tej składki,

II. dalej idącą apelację oddala,

III. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz strony pozwanej kwotę 675 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie G. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 2 lutego 2017 r., w której stwierdzono, że jest ona dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca 2015 r. do września 2016 r. na łączną kwotę 4.277,01 zł wraz z należnymi odsetkami w kwocie 306 zł (pkt I) oraz zasądził od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd ten ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni G. K. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Strona pozwana decyzją z dnia 05.03.2015 r. przyznała wnioskodawczyni prawo do emerytury od 28.02.2015 r. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wnioskodawczyni za okres od 07-2015 r. do 09-2016 r. nie odprowadziła składek na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 4.277,01 zł.

Strona pozwana zawiadomieniem o wszczęciu postępowania z dnia 09.11.2016 r. zawiadomiła wnioskodawczynię o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne. Wobec powyższego Zakład wezwał wnioskodawczynię w charakterze strony do złożenia w terminie 7 dni pisemnych wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek, pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów. Strona pozwana poinformowała także wnioskodawczynię, że w przypadku uregulowania całości należności w terminie zakreślonym do złożenia ww. wyjaśnień postępowanie w sprawie zostanie umorzone jako bezprzedmiotowe.

Zawiadomieniem o zakończeniu postępowania dowodowego z dnia 04.01.2017 r. strona pozwana zawiadomiła wnioskodawczynię, że w terminie 7 dniowym licząc od dnia otrzymania zawiadomienia może wypowiedzieć się co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Pismem z dnia 23.12.2016 r. strona pozwana poinformowała wnioskodawczynię, że zasady podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu regulują przepisy ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z w/w ustawą ubezpieczonymi w Narodowym Funduszu Zdrowia są między innymi osoby prowadzące działalność pozarolniczą, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonanie działalności gospodarczej. W związku z prowadzeniem działalności i przyznaniem emerytury od 28.02.2015 r. zgodnie z art. 46 ust.1, art.47 ust.1 oraz 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. od 28.02.2015 r. wnioskodawczyni jest zobowiązana według zasad wynikających z przepisów ustawy terminowo opłacać składki na ubezpieczenie zdrowotne. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wpłatami z zysku. Składka w nowej wysokości obowiązuje od stycznia do 31 grudnia danego roku. W okresie od 01.01.2016 r. podstawa wymiaru wynosi 3219,60 zł, składka miesięczna 288,95 zł. W związku z brakiem należnych składek Zakład wszczął postępowanie w celu wydania decyzji o wysokości zadłużenia. Jeżeli określone w drodze decyzji zobowiązanie nie zostanie uregulowane wraz z należnymi odsetkami za zwłokę w terminie miesiąca od daty doręczenia decyzji zgodnie z art. 24 ust.2 w związku z art.32 ww. ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany będzie, do przymusowego ściągnięcia należności w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Strona pozwana dodatkowo wyjaśniła, że w przypadku ustalenia prawa do świadczenia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ze świadczenia pobierana jest dodatkowo należna składka na ubezpieczenie zdrowotne i nie są pobierane składki na ubezpieczenia społeczne.

Decyzją z dnia 02.02.2017 r. strona pozwana na podstawie art. 83 ust.1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych określiła wysokość zadłużenia z tytułu składek w wysokości: 4277,01 zł w tym na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 07-2015 r. do 09-2016 r. w kwocie 4.277,01 zł oraz należne odsetki w kwocie 306,00 zł.

T. W. – pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział ZUS posiada upoważnienie Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 17.06.2016 r. r. Nr (...) do wydawania między innymi w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzji, postanowień i zaświadczeń, a także poświadczenia za zgodność odpisów dokumentów przedstawionych przez stronę na potrzeby prowadzonych postępowań z oryginałem, w sprawach wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zadań powierzonych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub Prezesowi Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na podstawie innych ustaw.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy, powołując się na przepisy art. 66 ust. 1 pkt. 1 lit. c, pkt 16, art. 82 ust.1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. z 2017 r., poz.1938), uznał, że odwołanie wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd ten w pierwszej kolejności odniósł się do zarzutu nieważności decyzji, jakoby podpisanej przez osobę nieupoważnioną do jej wydania. Wskazując na upoważnienie Prezesa ZUS Oddział w W. z dnia 17.06.2016 r. udzielające uprawnienie T. W. do wydawania między innymi w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzji, postanowień i zaświadczeń, a także poświadczenia za zgodność odpisów dokumentów przedstawionych przez stronę na potrzeby prowadzonych postępowań z oryginałem, w sprawach wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Sąd ten wskazał na bezpodstawność tego zarzutu.

W oparciu o powołane przepisy Sąd I instancji doszedł do przekonania, że wnioskodawczyni podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu zarówno z tytułu pobierania emerytury, jak i z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, albowiem jak wynika z brzmienia art. 82 ust.1 cyt. ustawy, w przypadku, gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie. Zatem organ rentowy słusznie w zaskarżonej decyzji określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W konsekwencji tych rozważań Sąd I instancji oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zaś o kosztach zastępstwa procesowego orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).

Z wyrokiem tym nie zgodziła się ubezpieczona, wywodząc apelację i zarzucając Sądowi i instancji:

- 1) nierozpoznanie istoty sprawy poprzez brak rozstrzygnięcia kwestii, czy G. K. po osiągnięciu przez nią wieku emerytalnego 60 lat podlega obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne;
- 2) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak zawarcia w treści uzasadnienia zasadności przepisów przytoczonych w odwołaniu i na rozprawie, a mianowicie, że obowiązek podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu G. K. nie istnieje z mocy art. 9 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który ma zastosowanie do art. 66 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych po ukończeniu przez nią wieku emerytalnego 60 lat;
- 3) brak podstawy faktycznej i prawnej zapadłego wyroku. W wyniku błędnie przyjętego stanu faktycznego, iż decyzja została wydana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. oddalono odwołanie G. K. od decyzji, od której G. K. nie wniosła odwołania. Ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji ZUS Inspektorat w Ś., o znaku (...), zaś wyrok dotyczy decyzji ZUS Oddział w W., Nr (...);
- 4) powołanie przez Sąd w uzasadnieniu wyroku takich przepisów prawa, które w sposób istotny zmieniają zasadę stałości decyzji administracyjnej, przypisując jej w sposób nieuprawniony jakoby posiadała ona (decyzja) takie przepisy, które Sąd brał pod uwagę przed wydaniem rozstrzygnięcia. Decyzja ZUS Inspektorat w Ś. nie zawiera art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, nie zawiera pkt 16 tego samego przepisu, nie zawiera art. 82 ust. 1 ustawy zdrowotnej. Zaskarżona odwołaniem decyzja ZUS Inspektorat w Ś. nie zawiera żadnej podstawy prawnej obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu G. K. za okres 07-2015 r. do 09-2016 r.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty odwołująca się wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy domagał się oddalenia apelacji w całości.

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo:

G. K. w okresie od lipca 2015 r. do września 2016 r. prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą, nie zatrudniała żadnego pracownika. W okresie tym rozliczała się z Urzędem Skarbowym w formie zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych w stawce 5,5%. W okresie tym uzyskiwała następujące przychody:

- lipiec 2015 r. – 1.462 zł;
- sierpień 2015 r. – 5.064,75 zł;
- wrzesień 2015 r. – 2.908,50 zł;
- październik 2015 r. – 6.456,50 zł;
- listopad 2015 r. – 6.702,15 zł;
- grudzień 2015 r. – 3.400 zł;
- styczeń 2016 r. – 9.987,60 zł;
- luty 2016 r. – 24.800 zł;
- marzec 2016 r. – 1.210 zł;
- kwiecień 2016 r. – 2.040 zł;
- maj 2016 r. – 19.462,50 zł;
- czerwiec 2016 r. – 6.994,58 zł;
- lipiec 2016 r. – 1.350 zł;
- sierpień 2016 r. – 0 zł;
- wrzesień 1.080 zł;

(dowód: pismo wnioskodawczynie z dnia 20.07.2018 r., k.90 a.s.)

Wysokość przyznanej wnioskodawczynie emerytury wynosiła: od lipca 2015 r. do lutego 2016 r. – 1.592,07 zł miesięcznie, od marca 2016 r. do lipca 2016 r. – 1.595,89 zł miesięcznie.

(dowód: pismo organu rentowego z dnia 20.07.2018r., k.91 a.s.)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie, w świetle uzupełnionego materiału dowodowego, zasługuje jedynie na częściowe uwzględnienie.

W sprawie sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawczynie w okresie od lipca 2015 r. do września 2016 r. jest obowiązana do uiszczenia składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w łącznej kwocie głównej 4.277,01 zł. Przy czym bezspornym jest, że wnioskodawczynie począwszy od 28 lipca 2014 r. ma ustalone prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Sąd Okręgowy uznał, że skoro wnioskodawczynie w spornym okresie wykonywała działalność gospodarczą i z tego powodu podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu, wobec czego była obowiązana z tego tytułu opłacać składki.

Spór w niniejszej sprawie w swojej istocie sprowadzał się do prawidłowej interpretacji przepisu art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c w zw. z art. 82 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Apelująca

konsekwentnie stoi na stanowisku, jakoby osoby, które nie są objęte obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi i jednocześnie prowadzą działalność gospodarczą tym samym nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu i w konsekwencji tego – nie są zobowiązane do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności. Stanowisko apelującej jest błędne.

Przepis art. 66 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, zawiera katalog podmiotów podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. W przepisie tym wymieniono: - osoby pobierające emeryturę lub rentę, osoby w stanie spoczynku pobierające uposażenie lub uposażenie rodzinne oraz osoby pobierające uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenie pieniężne o takim samym charakterze (pkt 16); przy czym stosownie do art. 72 ust. 1, obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób pobierających emeryturę lub rentę powstaje od dnia, od którego przysługuje wypłata emerytury lub renty, i wygasa z dniem zaprzestania pobierania świadczenia. W myśl powołanego przepisu podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego także osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (art. 66 ust. 1 pkt 1c). Podkreślenia też wymaga, że w wyżej cytowanym artykule nie ma mowy o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Przepis ten jedynie wymienia tytuły, które mogą stanowić podstawę do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, obligatoryjnymi, jak też dobrowolnymi. Podstawą prawną do objęcia osób mających ustalone prawo do emerytury jest art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 13.10.1992 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy czym zgodnie z art. 69 ust. 1, obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego tych osób, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

W świetle powyższego zasadnym było ustalenie, iż w okresach wymienionych w przedmiotowej decyzji ZUS, ubezpieczona miała dwa tytuły do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, gdyż była uprawniona do emerytury oraz prowadziła działalność gospodarczą. Stosownie do art. 82 ust 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, w przypadku, gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie. Podkreślić należy, iż w świetle powołanego przepisu, obowiązek składkowy powstaje w konsekwencji osiągnięcia przychodu z działalności gospodarczej.

Z kolei apelacja była uzasadniona jedynie w nieznaczącej części, dotyczącej sierpnia 2016 r., w którym wnioskodawczyni nie uzyskała żadnego przychodu. Fakt ten wynikał z treści jej pisemnego oświadczenia, wobec którego organ rentowy nie zgłosił jakichkolwiek zastrzeżeń.

Zgodnie bowiem z art. 82 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027, ze zm.), składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, lub tytułu, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1a, w przypadku, gdy osoba ta:

- 1) uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury lub
- 2) opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Przy czym wystarczy, że spełniony zostanie tylko jeden z dwóch wyżej wymienionych warunków. Zatem jeśli ubezpieczona jako emerytka, której świadczenie nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, a w spornym okresie nie przekraczało, prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, z tytułu której uzyskuje przychody w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury, to – mimo podlegania obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego – nie ma obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu tej działalności za dany miesiąc i to niezależnie od tego, czy opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej. Porównanie przychodów G. K. w całym spornym okresie prowadzi do konkluzji, że wnioskodawczyni nie miała obowiązku

uiszczania składek na ubezpieczenie zdrowotne jedynie w sierpniu 2016 r., gdyż nie osiągnęła w tym miesiącu żadnego przychodu, a zatem nie osiągnęła przychodu nieprzekraczającego miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok. W pozostałym okresie, wskazanym w decyzji, kwoty uzyskiwanych przez wnioskodawczynię przychodów wynikających z art. 82 ust. 8 pkt 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, a zatem była on zobowiązana do zapłaty składek.

Z tych względów w pozostałej części Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSA Ireneusz Lejczak SSA Maria Pietkun

R.S.